

Herontwikkeling De Maneschijn 4 te Oostelbeers

Ecologische quickscan

In opdracht van dhr. M.A.M. Raijmakers

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling De Maneschijn 4 te Oostelbeers

Ecologische quickscan

In opdracht van dhr. M.A.M Raijmakers

Datum 7-12-2017

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
BTW nr81276485B02
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	1711-2
<i>Tekst en samenstelling</i>	Jan Maassen
<i>Foto's</i>	Jan Maassen
<i>Foto op omslag</i>	Jan Maassen
<i>Wijze van citeren</i>	J.F.G. Maassen, Herontwikkeling Maneschijn 4 te Oostelbeers
<i>In opdracht van</i>	Dhr. M.A.M. Raijmakers De Maneschijn 4 5901 JW Oost-, West- en Middelbeers
<i>Contactpersoon</i>	Dhr. Guido Bosmans (Crijns Rentmeesters)
<i>Status</i>	Definitief
<i>Datum</i>	7-12-2017

© 2017 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	8
	1.1 Aanleiding	8
	1.2 Vraagstelling	8
	1.3 Ligging van de planlocatie	9
	1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving	10
	1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	11
	1.6 Toetsingskader	12
2	Wettelijk kader	14
	2.1 Inleiding	14
	2.2 Soortenbescherming	14
	2.2 Gebiedsbescherming	16
	2.3 Rode Lijst	16
3	Onderzoeksresultaat	18
	3.1 Methodiek	18
	3.2 Gebiedsbescherming	19
	3.3 Soortenbescherming	21
	3.3.1 <i>Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn)</i>	21
	3.3.2 <i>Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)</i>	23
	3.3.3 <i>Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)</i>	25
	3.3.4 <i>Nationaal beschermde soorten (vrijstelling)</i>	27
4	Conclusie en aanbeveling	28
	4.1 Gebiedsbescherming	28
	4.2 Soortbescherming	28
	4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen	29
	4.4 Ontheffingsaanvraag	29
	4.5 Vervolgonderzoek	30
	4.6 Samenvattend	30
	Bronnen	32
	Bijlage1 - Wet Natuurbescherming	34
	Bijlage2 - Beschermde soorten en verblijfplekken	36
	Bijlage3 - Soorten met een vrijstelling	38

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De heer M.A.M. Raijmakers heeft het voornemen tot herontwikkeling van een tweetal percelen die voor bedrijfsdoeleinden functioneren op adres De Maneschijn 4 te Oostelbeers en een aangrenzend onbebouwd perceel. De percelen waarop het bedrijf is gevestigd staat geregistreerd als Oost-, West- en Middelsbeers, Sectie G no. 1369 en no.1368. Het bedrijf betreft een tuinbouwbedrijf en bestaat uit een kassencomplex met bijgebouwen en een bedrijfswoning. Het derde perceel is een onbebouwd oppervlak akkerland en ligt ten zuiden van de voornoemde percelen. Het perceel staat geregistreerd als Oost-, West- en Middelsbeers, Sectie G no.1628.

De voorgenomen ontwikkelingen betreffen de sanering van de bedrijfsgebouwen, omschakeling van de bedrijfswoning tot reguliere burgerwoning en de bouw van 2 nieuwe woningen. De bouw van de nieuwe woningen vindt respectievelijk plaats aan zuidkant van de huidige bedrijfswoning op de plek waar de bestaande bedrijfsbebouwing wordt gesaneerd en op het derde perceel dat als landbouwgrond in gebruik is. De bouw van één nieuwe woning vindt plaats in kader van de provinciale regeling Ruimte voor Ruimte en van de andere in het kader van de regels voor kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties binnen het zoekgebied stedelijke ontwikkeling zoals opgenomen in de Verordening ruimte Noord-Brabant.

Crijns Rentmeesters bv te Someren heeft de opdracht om de oprichting van de woningen mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. In het kader van deze wettelijke kaders dient een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Vraagstelling

De uitvoering van de plannen kan mogelijk gevolgen hebben voor de aanwezige (beschermde) flora en fauna die ter plekke aanwezig is en van invloed zijn op de nabijgelegen beschermde natuurgebieden.

Deze quickscan probeert daarom de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden.

- Zijn er op de onderzoeklocatie beschermde planten en/ of diersoorten aanwezig of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten te verwachten?
- Is het onderzoeksgebied gelegen in de (naaste) omgeving van een beschermd natuurgebied?
- Is het uitvoeren van een vervolgonderzoek noodzakelijk?
- Is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag voor de Wet natuurbescherming in te dienen?

1.3 Ligging van de planlocatie

Fig.1. Ligging van het plangebied (rode stip) in de omgeving. Luchtfoto: Google Earth

Het plangebied is gelegen binnen het buitengebied van de gemeente Oirschot zeer dicht tegen de noordgrens van de bebouwde kom van Oostelbeers. Slechts een perceel akkerland scheidt het plangebied van een bouwlocatie die de meest recente uitbreiding van de bebouwing van de woonkern Oostelbeers betreft. Het plangebied ligt op 3,5 afstand zuidwestelijk van de bebouwde kom van Oirschot en op de korte afstand van 1 km oostelijk ligt het bos- en heidegebied de Oirschotse Heide. De directe omgeving betreft een tamelijk grootschalig en open agrarisch gebied waar grote percelen akkerland met bosranden aan de horizon beeldbepalend zijn. Langs de openbare weg De Maneschijn, die door dit open landschap voert en waarlangs het plangebied ligt, staan aan beide zijden van de weg rijen Ruwe berken als wegbomen aangeplant. Binnen de omgeving ontbreekt open water en permanent watervoerende watergangen. De vele kleine sloten binnen de omgeving en rond het plangebied zijn van het type dat gedurende het jaar grotendeels droog staat en alleen in zeer natte periode en laag waterpeil voeren. Tijdens het veldbezoek werd hier en daar een laag waterpeil in de sloten rond het plangebied geconstateerd.

Fig.2. Openbare weg De Maneschijn

Fig.3. Oprukkende bebouwing

1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving

De beide percelen waar het bedrijf op is gevestigd vormen zonder zichtbare perceelscheidingen één terrein dat geheel in beslag genomen wordt door bebouwing. Deze bebouwing betreft een groot kassencomplex met aan de voorkant enkele bedrijfsgebouwen en woonhuis met goed onderhouden siertuin. Het erf rond de bedrijfsgebouwen is bestraat. Open onoverdekt grondgebied buiten het kleine erf aan de straatzijde is verder voornamelijk aanwezig als een smalle strook grond tussen het kassencomplex en de sloten die langs de gehele terreingrens liggen. Aan de achterkant van de kassen is deze strook wat verbreed tot een klein veldje dat sporen van hevig graafwerk van konijnen toont. De begroeiing op dit marginaal grondgebied wordt gedomineerd door blad- en levermossen; een kenmerkend vegetatietype voor kwekerijen als gevolg van het regulier gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen. Een gebruik dat in de glastuinbouw over het algemeen intensiever is dan bij andere vormen van landbouw. De sloten die het terrein omgeven zijn van het hiervoor omschreven type en bevatten slechts hier en daar een laag waterpeil, dat waarschijnlijk seizoensgebonden is.

*Fig.4.
Ligging van
het plangebied
(rood
omkaderd)
Luchtfoto:
Google Earth)*

De oudste bedrijfsgebouwen betreffen een grotere en kleinere stenen schuur met een dakbekleding van asbest golfplaten en een klein stenen bijgebouwtje met plat dak. In een later stadium is deze bebouwing uitgebreid met 2 schuren die gebouwd zijn van moderner materialen als kalksteen en metaal (deel van de gevels en dakpanelen). Het geheel is aanéengeschakeld en vormt, uitgezonderd het kleine stenen bijgebouwtje, gezamenlijk een binnenruimte met verschillende compartimenten. Deze gehele binnenruimte is in de winterperiode afgesloten, maar in de zomerperiode ook voor grotere vogels van buitenaf toegankelijk. De grote stenen schuur is afgesloten van de rest van de binnenruimte en in gebruik is als werkruimte. Het kleine stenen bijgebouwtje, waar een installatie (of opslagtank) ondergebracht, is voor alle beschermde fauna geheel ontoegankelijk van de buitenwereld afgesloten (was om technische redenen niet toegankelijk).

De rest van de binnenruimte van het schurencomplex is buiten gebruik en bevat als losse inventaris wat opgeslagen materialen en gestalde voertuigen. Het aansluitend kassencomplex is geheel ontruimd en bevat nauwelijks losse materialen of andere inventaris die niet rechtstreeks aan het onroerend goed gebonden is. Uitpandig tonen de bedrijfsgebouwen veel tekenen van achterstallig onderhoud, maar geen tekenen van ernstig verval. Het kassencomplex laat een grote lege ruimte zien zonder enig groen of andere zaken die beschutting kunnen geven aan eventueel verblijvende fauna. De bodem is deels afgedekt door kunststofmatten, wat ontwikkeling van vegetatie verhindert. Het woonhuis verkeert in goede staat en wordt momenteel bewoond.

Buiten de sierheesters en hagen in de goed onderhouden tuin rond de woning is het enige hoog opgaande groen binnen het plangebied een hoge ligusterhaag als erfafscheiding langs de openbare weg.

Het derde perceel ligt zuid(oost) van de bedrijfsperven en betreft een driehoekig oppervlak akkerbouwgrond, dat nog resten van de maisteelt van het afgelopen seizoen laat zien. Na de recente maasoogst is dit perceel landbouwgrond overgroeid door grassen. Twee van de drie zijden van dit perceel wordt begrensd door een sloot van het hiervoor beschreven type.

Het gehele plangebied wordt omgeven door percelen akkerland en grasland met weinig beschutting van houtbegroeiingen e.d. De enige beschutting biedende omgevingselementen op aangrenzend terrein buiten het plangebied zijn het rommelige erf aan de noordwestkant van het kassencomplex en een klein terreintje met vervallen houten schuur en omgevende rommelige entourage aan de zuidoostkant van het complex. Beide beschutting biedende locaties kunnen van belang zijn met het oog op verblijf van kleine beschermde zoogdieren.

1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen

De beoogde ingrepen betreffen

- Het omvormen van de bedrijfswoning tot burgerwoning. Voor dit doel vinden er geen ingrepen aan de woning en tuin plaats.
- Het saneren van het kassencomplex en bestemming van het vrijgekomen grondgebied tot landbouwgrond.
- Saneren van de overige bedrijfsbebouwing; het vrijgekomen grondgebied wordt toegekend aan de burgerwoning op adres De Maneschijn 4.
- De vergunningen voor de huidige bedrijfsvoering vervallen hierbij
- Bouw van 2 woningen; één op vrijkomend grondgebied waar bebouwing wordt gesloopt en één op het perceel landbouwgrond zuid van de huidige bedrijfsperven.
- Aanleg van groenvoorzieningen rond de nieuwe woningen.

De ingrepen en herontwikkeling kan de volgende effecten ten gevolge hebben

- In de uitvoerende fase kunnen sloop- en bouwwerkzaamheden leiden tot een tijdelijke toename van verstorende omgevingsfactoren als licht- en geluidsbelasting, stikstofuitstoot en bodemtrillingen.
- De sloop van de bebouwing kan dieren verstoren die daar verblijven of verblijfplaatsen onderhouden.
- Ten behoeve van de bouw en herinrichting dienen graafwerkzaamheden uitgevoerd te worden wat een verstorend effect heeft op soorten die op en in de bodem leven.
- Na herontwikkeling kan een milieuwinst verwacht worden ten gevolge van een afname aan milieubelastende omgevingsinvloeden ten opzichte van de voorgaande periode toen het plangebied nog bedrijfsmatig in gebruik was. Deze milieuwinst kan betrekking hebben op afname of wegvallen

van de factoren stikstofuitstoot, milieubelasting door gebruik van bestrijdingsmiddelen en mogelijk (afhankelijk van de voormalige bedrijfsvoering) lichtbelasting.

-De voorgenumen nieuwe groene inrichting betekent een verbetering van de ecologische omgeving voor de beschermde fauna die rond het plangebied verwacht kan worden.

1.6 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

- Wn Soortenbescherming: hoofdstuk 3.3
- Wn gebiedsbescherming (NNN- gebied en Natura 2000): hoofdstuk 3.2

Niet aan de orde is

- Wn houtopstanden en AVP Bomenkap Boxtel; voor uitvoering van de ingreep worden geen houtopstanden geamoveerd
- Groenblauwe mantel; het plangebied ligt buiten de Groenblauwe mantel
- Ook niet van toepassing zijn Wav en Wvs daar de toetsing geen betrekking heeft op een veehouderij en landgoed.

Fig.5. Het grondoppervlak waarop de nieuwbouw wordt gerealiseerd.

Fig.6. De bedrijfsbebouwing

Fig.7. Woonhuis

Fig.8. Erf rond bedrijfsgebouwen

Fig.9. Interieur van het kassencomplex

Fig.10. Oudste bedrijfsbebouwing

Fig.11. Sloot aan oostkant van kassen

Fig.12. Sloot en grondstrook aan westkant.

2. Wettelijk kader

2.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

2.2.2. Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent 2 beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De beschermde soorten van de Habitatrichtlijn betreffen uitsluitend soorten die op bijlage IV vermeld staan. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Voor soorten van bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten.

Ook verblijfplaatsen van soorten uit deze categorie die als “vast” kunnen worden aangemerkt vallen onder het zware beschermingsniveau en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek. In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Nationaal beschermde soorten

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Indien men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door de bevoegde instantie goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle beschermde soorten en zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als

voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wn	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wn	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Indien dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wn), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wn) of het beschermingsregiem andere soorten (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wn).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt de jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel 3.10 lid 1b. Bij deze categorie is een verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Verstoring van vogels is alleen toegestaan indien daardoor de staat van instandhouding niet in gevaar komt. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld op de volgende drie criteria:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden;
- aanwezigheid van een wettelijk belang;
- de staat van instandhouding van de soort.

En in het geval er jaarrond beschermde verblijfplekken in het geding zijn:

- behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke

belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming flora en fauna. In het geval van nationaal beschermde soorten worden de genoemde criteria soepeler toegepast en zijn er extra vrijstellingsmogelijkheden.

2.3. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbidingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waarvan de naam de EHS nog in de wetgeving verankerd is.

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregiem vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een "lichte" beoordeling doormiddel van een Verslechteringtoets. Bij significante negatieve effecten wordt de "zware" route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

2.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein behorende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3. Onderzoeksresultaat

3.1. Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. de website van Ministerie van Economische Zaken, en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de NNN (EHS) (Natuurnetwerk Nederland).

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 29-11- 2018 uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de 5 graden C, windstil, droog, geheel bewolkt en nevelig. Een weertype dat als somber herfstweer kan worden getypeerd.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Tevens is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

3.2 Gebiedsbescherming

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebied

-De dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op een afstand van ongeveer 0,6 km oostelijk hemelsbreed van het plangebied en is deel van de Oirschotse Heide. Aan dit NNN-gebied is het beheertype N 16.03 van Droog bos met productie toegekend. Op iets grotere afstand van 1 km westelijk ligt als NNN-gebied het beekdal van de Beerze waaraan het beheertype van N03.01 Beek en Bron en N12.02 Kruiden- en Faunarijk grasland is toegekend. Iets noordelijk stroomopwaarts van de Beerze ligt het landgoed Baest dat als Natte Natuurparel is gekwalificeerd.

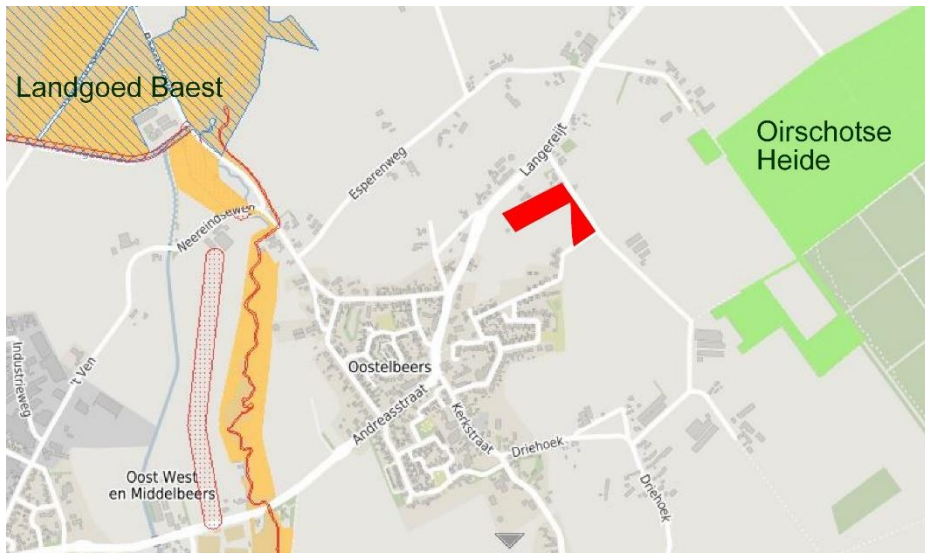

Fig.13. Ligging van het plangebied (rood gemarkeerd) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken).
Bron: Provincie Noord-Brabant

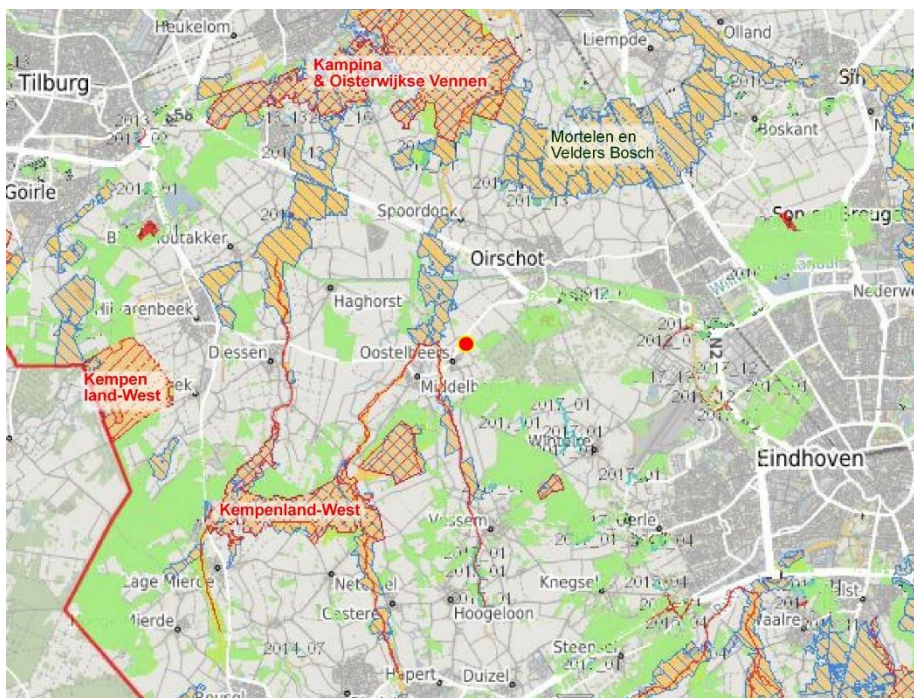

Fig.14. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied en Natte Natuurparel Mortelen en Velders Bosch.
Bron: Provincie Noord-Brabant

-Op een afstand van hemelsbreed respectievelijk van 4 km en 10 km liggen de dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden *Kempenland-West* en *Kampina & Oisterwijkse Vennen*.

Effecten

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura 2000 gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake. De nabijgelegen NNN-gebieden zijn op relatief korte afstand gelegen, echter wel op voldoende afstand om te verwachten dat factoren die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting niet van invloed zijn, zoverre deze niet extreem zijn. De Natura 2000 gebieden zijn op voldoende afstand gelegen om zeker geen invloed van genoemde kort reikende factoren te verwachten.

Factoren die op grotere afstanden werkzaam zijn en in dit geval van invloed zijn (of waren) betreffen de factor stikstofdepositie, en vanuit de specifieke bedrijfsfunctie die binnen het plangebied uitgeoefend werd, de milieubelasting ten gevolge van gebruik van bestrijdingsmiddelen en lichtbelasting. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofuitstoot plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de woonfunctie van de nieuwbouw een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Het wegvallen van de bedrijfsvoering van een tuinbouwbedrijf betekend echter een forse afname van de factor stikstofdepositie ten opzichte van de periode toen het plangebied noch bedrijfsmatig in gebruik was. Een afname die naar verwachting de uitstoot die de nieuw te bouwen woningen ten gevolge van de woonfunctie en extra verkeersbewegingen die deze genereert compenseert. Bestrijdingsmiddelen of residuen daarvan kunnen zich doormiddel van lucht en water over grotere afstanden verspreiden en het gebruik daarvan kan daarom ook een werking op afstand genereren binnen beschermde natuurgebieden. Het gebruik binnen de tuinbouwsector is over het algemeen groter dan in andere agrarische sectoren, waardoor een sterke afname van deze factor voor de hand licht. Het is niet bekend in hoeverre nachtelijke verlichting van de kassen een factor was bij de voormalige bedrijfsvoering. Indien dit wel het geval is betekend dit het wegvallen van een factor die door zijn schaalgrootte voldoende verreikend kan zijn om van invloed te zijn op nabijgelegen NNN-gebied.

Conclusie

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling. Verwacht wordt juist de afname of wegvallen van en aantal milieubelastende factoren op nabijgelegen NNN-gebied ten gevolge van de bedrijfssanering als onderdeel van de voorgenomen herontwikkeling. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

-Negatieve effecten op Natura 2000 gebied kunnen eveneens geheel uitgesloten worden gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn)

-Het plangebied ligt te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied van reptielen die doormiddel van de habitatrichtlijn beschermd zijn om deze in de nabijheid te verwachten. Zover deze in Brabant voorkomen (Gladde slang) eisen deze tevens te specifieke biotoopeisen om deze nabij het plangebied te verwachten

-In het algemeen is het plangebied weinig geschikt voor amfibieën door het ontbreken van stabiele watermilieus in de directe omgeving. Soorten uit deze beschermingscategorie die in de ruimere omgeving voorkomen (Poelkikker, Heikikker) zijn te specifiek gebonden aan een hoogwaardig watermilieu en een landbiotoop van heide, heideachtig terrein om binnen of nabij het plangebied te verwachten. Een soort die nabij kwekerijen een geschikte habitat kan vinden en juist een weinig stabiel watermilieu eist is de Rugstreeppad. Echter deze soort is dusdanig schaars in Brabant en weinig bekend in de omgeving van het plangebied dat deze uitgesloten kan worden. Binnen Brabant wordt de soort bovendien buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden zelden aangetroffen, dit in tegenstelling met elders in het land. De Kamsalamander kan uitsluitend op basis van historische verspreidingsgegevens verwacht worden. Op basis van zijn zeldzaamheid en ontbreken van kwalitatief geschikte watermilieus in de omgeving van het plangebied kan deze ook uitgesloten worden.

-Ook soorten uit de groep van insecten (libellen, vlinders, kevers) die in de omgeving voorkomen zijn grotendeels te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en een kwalitatief hoogwaardig ecologisch watermilieu van beken en vennen om deze binnen of nabij het plangebied te verwachten. Weekdieren die door de habitatrichtlijn beschermd worden zijn dusdanig zeldzaam (Bataafse stroommossel) of het eisen een dusdanig specifiek watermilieu (Platte schijfhoren) dat deze voor het plangebied uitgesloten kunnen worden.

- De Habitatrichtlijn beschermt tevens een viertal inheemse plantensoorten en twee soorten bladmos; ook deze kunnen op basis van de biotoopeisen en hun zeldzaamheid geheel uitgesloten worden.

-De Habitatrichtlijn beschermt een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel Bever, Otter, Noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. Uitgezonderd van vleermuizen ligt het plangebied te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van deze soorten om deze in de nabije omgeving te verwachten.

-De enige soorten zoogdieren die doormiddel van de habitatrichtlijn beschermd zijn en met grote zekerheid verwacht kunnen worden zijn vleermuizen. Buiten de dieren zelf, zijn ook de verblijfplaatsen en de structuren die noodzakelijk zijn om deze in stand houden beschermd. De bescherming geldt de verblijfplekken die jaarrond in gebruik zijn; d.w.z. vaste verblijfplekken waarnaar vleermuizen periodiek terugkeren om bepaalde levensfunctie te vervullen. Ook bij afwezigheid van vleermuizen zijn deze beschermd (zie verder kader).

Vleermuizen

Bronnen

Op basis van landschapkenmerken en landgebruik toont de directe omgeving een matige geschiktheid voor vleermuizen. De grote oppervlakken open akker- en grasland met weinig kleinschalige landschapselementen zullen door vleermuizen vermeden worden. Vleermuizen zullen voornamelijk trekken en foerageren langs de bebouwde linten in de omgeving. In dit opzicht kan verwacht worden dat de wegbomen langs de openbare weg De Maneschijn van bijzonder belang zijn

als trek en verplaatsingsstructuur door het open landschap. Ook in aanmerking kan worden genomen dat door het intensief agrarisch gebruik het voedselaanbod laag zal zijn.

Verwacht worden in het bijzonder de Gewone dwergvleermuizen en Laatvlieger. De Gewone dwergvleermuis is landelijk gezien verreweg de meest algemene vleermuissoort en komt vrijwel overal voor in de bebouwde omgeving. De Laatvlieger komt ook algemeen in de bebouwde omgeving voor, maar is minder talrijk. Meer dan vorige soort foerageert deze ook boven open terrein.

Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger verblijven uitsluitend in bebouwing. Gelet op de ligging nabij bosgebieden kan ook de Rosse vleermuis foeragerend verwacht worden. De Rosse vleermuis is een soort die in bomen verblijft en vanuit bosgebieden uitvliegt om foerageermogelijkheden in agrarisch gebied te vinden.

Toelichting

Wettelijke bescherming en levenswijze

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft tevens de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort".

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.

Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

Veldbezoek

Het plangebied toont een geringe geschiktheid voor vleermuizen door het ontbreken van hoog opgaand groen van houtgewassen zowel binnen het plangebied als omgevend grondgebied. Het ontbreken van substantieel groen waarlangs na uitvliegen gevoerageerd kan worden is tevens van invloed op de kwaliteit van de verblijfsmogelijkheden in en aan de bebouwing. Ook kan verwacht worden dat het regulier gebruik van bestrijdingsmiddelen, die in de tuinbouwsector groter is dan in overige agrarische sectoren, van negatief invloed is op de stand van insecten binnen de invloedssfeer van het plangebied en daarmee op het voedselaanbod voor vleermuizen. De belangrijkste nabije groenstructuur voor vleermuizen zijn de wegbomen van De Maneschijn; deze geven vleermuizen de mogelijkheid om door open agrarisch gebied te trekken. Door hun regulier onderhoud waarbij de ontwikkeling van dood hout wordt voorkomen, zijn deze bomen ongeschikt om verblijf te bieden in rottingsholten en spechtenholten.

Alle bebouwing binnen het plangebied is onderzocht op verblijf, verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen. Hierbij werd het volgende opgemerkt

-De bedrijfsgebouwen hebben een dakbekleding van asbestgolfplaten en metalen panelen. Dergelijk dakbekleding is weinig isolerend en biedt daardoor een te weinig stabiel klimaat voor vleermuizen om daaronder te verblijven.

-Bij het deel van de bebouwing dat gesloopt wordt werden nergens stootvoegen vastgesteld die toegang kunnen geven tot spouwruimten

-De binnenruimten werden over het algemeen weinig geschikt bevonden voor verblijf door veel inval van daglicht, tocht en weinig geschikte schuilmogelijkheden tussen dubbele wanden en in donkere hoekjes (kieren, nissen, ed.).

- De gevelbetimmering zover deze aanwezig biedt geen geschikte verblijfsruimte doordat deze geen ruimte tussen muur en gevelat biedt of het materiaal (metaal) is ongeschikt wegen een te gering isolerend vermogen waardoor de verblijfplekken te snel afkoelen of de temperaturen voor de verblijvende vleermuizen te hoog oplopen.

-Aan het woonhuis vinden geen ingrepen plaats. De enige verblijfsmogelijkheden die gevonden kunnen worden zijn onder dakpannen, echter deze zijn ontoegankelijk gemaakt door het aanbrengen van vogelschroot.

Fig.15. Binnenruimte.

Fig.16. Metalen gevelatten

Binnen het plangebied en directe omgeving ontbreekt groen dat verblijfsmogelijkheden (boomholten) kan bieden of dat van enige betekenis kan zijn binnen het foerageergebied van vleermuizen of als verplaatsingsstructuur.

Conclusie

- Er werd nergens verblijf van vleermuizen vastgesteld noch verblijfssporen die daarop wijzen. De bebouwing werd als weinig geschikt voor verblijf van vleermuizen beoordeeld. Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied en invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling worden niet direct verwacht en daarmee geen negatieve effecten op de jaarlijkse beschermde verblijfplaatsen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen.

-Als gevolg van de herontwikkeling wordt geen aantasting van foerageergebied noch groenstructuren die van belang zijn als trek- en verplaatsingsstructuren verwacht. Wel dient zorgvuldig om gegaan wordt met lichtbelasting op de directe omgeving zowel in de uitvoerende fase als daarna. Vermeden dient te worden dat verlichting direct gericht wordt op groenstructuren (wegbomen langs De Maneschijn) waarlangs vleermuizen foerageren en trekken.

3.3.2 Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)

Voor vogels geldt een aantal beschermingscategorieën die hieronder besproken worden (zie voor toelichting onderstaand kader).

Toelichting

Alle vogels die binnen Europa als inheems worden aangemerkt vallen onder de bescherming van de Vogelrichtlijn, en vallen daardoor binnen de Wet Natuurbescherming onder het strikte Europese beschermingsregiem. Tijdens het broedseizoen zijn ook nesten en broedplekken van vogels beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd; deze worden als jaarrond beschermd aangeduid. Als nestendoor een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort en nestgebruik een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn.

De volgende categorieën (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Categorie 1: Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk

Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.

Categorie 2: Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Echter ze zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of "als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen".

Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, Ijsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.

Categorie 3: Ontheffingsaanvraag niet nodig buiten het broedseizoen

Soorten: Overige soorten

Categorie 1; ontheffingsaanvraag altijd nodig

Bronnenonderzoek

Op basis van de omgevingskenmerken worden een aantal vogelsoorten uit deze zwaarste beschermingscategorie verwacht die als cultuurvolger binnen het kleinschalig agrarisch landschap gelden. Soorten die verblijf in of aan bebouwing zoeken als de Huismus en verschillende soorten uilen (Steenuil en Kerkuil). Deze soorten zullen het grote oppervlak aan open akkerlanden en graslanden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten langs de openbare wegen. Op basis van waarnemingsgegevens op een betrouwbare internetsite (Waarneming.nl) kan geconcludeerd worden dat het plangebied binnen of in ieder geval dicht bij een territorium van een Steenuil ligt. Naast genoemde soorten kunnen ook soorten roofvogels verwacht worden die boven open terrein foerageren, waarvan de meest specifieke soort die verwacht kan worden de Torenvalk is. Deze kan ook binnen bebouwing (zolders, hoge schuren) nestelen.

Veldbezoek

- Tijdens het veldbezoek werd geen aanwezigheid van huismussen vastgesteld noch sporen die wijzen op nestplekken. Alle bebouwing is intensief onderzocht op verblijfplekken en verblijfssporen van uilen. Deze werden nergens geconstateerd. Er werden ook geen aanwijzingen gevonden van aanwezigheid van verblijfplekken binnen de directe omgeving van het plangebied.

Hooguit wordt verwacht dat het plangebied op een marginale wijze deel uit kan maken van het functioneel leefgebied van de Steenuil. Langs de terreinranden, in het bijzonder op de grens met naburige akkerlanden, kan een verhoogd voedselaanbod verwacht worden in de vorm van veldmuizen en jonge konijnen. De nieuwe inrichting kan al snel een verbetering van het leefgebied van de Steenuil betekenen, gelet op de huidige inrichting.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en blijvende schade aan functioneel leefgebied dat van belang is voor de instandhouding van deze verblijfplekken. Wel dient de aanbeveling om verstoring door lichtbelasting op de omgeving, zowel in de uitvoerende fase als daarna, zoveel mogelijk te beperken met het oog op foerageergebied van Steenuil.

Categorie2; ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Van soorten uit deze categorie werden geen nestplaatsen binnen het plangebied vastgesteld. Waarnemingen uit deze categorie betroffen algemene soorten stads- en tuinvogels als Ekster en Koolmees en werden voornamelijk langs de terreinranden of daarbuiten gedaan. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling wordt geen negatief effect verwacht op nestelplekken en de staat van instandhouding van soorten uit deze categorie verwacht.

Categorie 3; ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

Tijdens het veldbezoek werd geconstateerd dat binnen de bebouwing duiven overnachten. Er werden geen sporen vastgesteld die wijzen op nestelplekken. Andere waarnemingen betroffen algemene tuinvogels als Merel en Roodborst, die wat broedgelegenheid kunnen vinden binnen het groen in de siertuin. Op het akkerland kunnen algemene grondbroeders als Scholekster en Kievit en op basis van internetgegevens ook de zeldzamere grondbroeder en rode lijstsoort Patrijs verwacht worden. Bij uitvoering van de werkzaamheden dient daarom het broedseizoen in acht genomen te worden om beschadiging of vernietiging van nesten van broedvogels te voorkomen.

3.3.3 Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)

Bronnenonderzoek

-Beschermde soorten van deze categorie uit de groepen van amfibieën (Vinpootsalamander, Alpenwatersalamander) reptielen (Levendbarende hagedis) die in de omgeving voorkomen zijn te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en zwak gebufferde waters om binnen het plangebied en directe omgeving te verwachten. Daarom is het verbazend dat een betrouwbare internetsite (Waarneming.nl) een gevalideerde waarneming van een Levendbarende hagedis vermeld voor het plangebied. Een waarneming binnen bij uitstek ongeschikte biotooptype van een maisveld en een onvriendelijk landschap voor de soort. De waarneming werd gedaan in april 2017 in het uiterste zuidwestpuntje van het zuidelijke perceel. De waarnemingslocatie ligt op een afstand van 1,6 km van de dichtstbijzijnde populatie en geschikt habitatgebied op de Oirschotse Heide. Een waarneming die op basis van de habitatvereisten en ontbreken van geschikte migratiestructuren vanuit het dichtstbijzijnde habitatgebied als incidenteel kan worden beschouwd en waarschijnlijk niet het gevolg is van een natuurlijke migratie. De aanwezigheid van een populatie binnen het agrarisch terrein waar de soort werd waargenomen kan op basis van de habitatvereisten geheel uitgesloten worden.

-Op basis van verspreidingsgegevens en habitateisen kunnen ook uitgesloten worden beschermde soorten uit de groep van vissen, libellen, vlinders en de enige nationaal beschermde keversoort (Vliegend hert) en kreeftachtige (Europese rivierkreeft).

-Binnen het half natuurlijk milieu ontbreken de condities om natuurlijk groeiplekken van nationaal beschermde plantensoorten te verwachten.

-Op basis van landschapskenmerken en bronnenonderzoek kunnen een aantal nationaal beschermde soorten zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt nabij het plangebied verwacht worden. Dit betreffen Steenmarter en de verschillende kleine marterachtigen (Wezel, Bunzing en Hermelijn). De Steenmarter is in de omgeving van Oirschot nog een zeldzame verschijning. De bescherming zonder

vrijstelling van kleine marterachtigen geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen overal algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Binnen de nabije bosrijke gebieden kan de Eekhoorn verwacht worden. Het plangebied, dat verder niets te bieden heeft voor deze soort, ligt te ver buiten zijn optimaal leefgebied om deze nabij het plangebied te verwachten. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat de Das in de omgeving van het plangebied verwacht kan worden.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werd in het bijzonder gelet op sporen van zoogdieren. De verwachtingskans op soorten uit de overige soortgroepen is bijzonder klein als gevolg van te specifieke habitatvereisten, zeldzaamheid en tijd van het jaar. Dit sporenonderzoek heeft geen aanwezigheid van zoogdiersoorten uit deze beschermingscategorie binnen of nabij het plangebied kunnen vaststellen. Op basis van een kort veldbezoek kan echter geen volledige uitsluiting gegeven worden voor de aanwezigheid van Steenmarter en kleine marterachtigen. De Steenmarter is binnen de omgeving nog te weinig bekend om aanwezigheid als realistisch te beschouwen zonder dat er duidelijke sporen zijn vastgesteld. Kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op een erf met veel bebouwing tijdens een kort veldbezoek. Wel kan hierbij aangetekend worden dat de bebouwing inpandig weinig schuilmogelijkheden biedt voor marterachtigen. De aanwezigheid van een konijnenpopulatie verhoogd echter de verwachtingskans van kleine marterachtigen die langs de randen van het plangebied foerageren. Direct buiten het plangebied zijn geschikte verblijfsmogelijkheden aanwezig binnen en rond naburige bebouwing.

Conclusie

Op basis van veldbezoek worden geen negatieve effecten ten gevolge van de ingreep en voorgenomen ontwikkelingen verwacht op verblijfplekken en leefgebied van nationaal beschermde soorten. Hierbij wordt het volgende aangetekend

- Niet geheel uitgesloten kan worden dat kleine marterachtigen langs de terreinranden jagen en foerageren. Schade aan leefgebied kan ontstaan indien de plannen van negatieve invloed zijn op de stand aan prooidieren die de lokale konijnenpopulatie vormt. Dit kan niet beoordeeld worden op basis van een kort veldbezoek en is geen overtreding van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 lid 2 is niet van toepassing op nationaal beschermde soorten).
- Uitgesloten kan worden dat het plangebied op enige manier deel uitmaakt van het leefgebied van de Levendbarende hagedis en dat de soort middels een natuurlijke migratie het plangebied bereikt heeft wordt erg onwaarschijnlijk geacht (Wn artikel 3.10 lid 1b niet van toepassing).

Fig.17. Graafwerk van konijnen

Fig.18. Waarnemingslocatie (rode stip) Levendbarende hagedis

3.3.4 Nationaal beschermde soorten (vrijgesteld)

Tijdens het veldbezoek werd een konijnenpopulatie rond het plangebied vastgesteld. De populatie concentreert zich langs de noordwestrand van het plangebied. De hoofdburcht bevindt zich op aangrenzend gebied op een klein rommelig veldje met een vervallen schuur die gebouwd is op en lage terp. De konijnenpopulaties staan landelijk onder druk en het konijn is daarom de rode lijst status toegekend. Verwacht wordt dat de konijnen als predator de Vos aantrekken. Binnen en rond de bebouwing kunnen kleine zoogdieren als Huisspitsmuis, Bosmuis en Veldmuis niet uitgesloten worden. De bebouwing en in het bijzonder het kassencomplex bieden echter weinig beschutting en voedsel voor deze soorten. Buiten zoogdieren kunnen een aantal algemene amfibiesoorten als Bruine kikker en Gewone pad verwacht worden. Soorten die wat verder van het water afzwerven. Amfibieën zoeken vaak verblijf in kassen aangetrokken door het vochtige warme klimaat. Echter het kassencomplex dat al enige tijd buiten gebruik is toont niet de condities om amfibiesoorten aan te trekken.

4. Conclusie en aanbeveling

4.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied

Gelet op de kleinschaligheid en aard van de ontwikkeling en ligging op geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied uitgesloten worden. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

NNN -gebied (voormalige EHS)

Op NNN-gebied worden geen negatieve invloeden verwacht gelet op de afstand, schaal en aard van ontwikkelingen. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2 Soortenbescherming

-De enige soorten die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de Gewone dwergvleermuis. Deze zullen voornamelijk foeragerend langs de randen van het plangebied aangetroffen worden. Binnen het plangebied en de directe invloedssfeer daarvan ontbreken geschikt verblijfsmogelijkheden.

-Er werden geen directe aanwijzingen gevonden van aanwezigheid van nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Verblijfplekken worden binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan niet verwacht. Aanwezigheid van deze soorten zal zich voornamelijk beperken tot de terreinranden. Er wordt niet verwacht dat de voorgenomen ontwikkeling op enige wijze hun leefgebied zal schaden.

-Er ontbreken binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren kunnen worden aangemerkt of andere elementen die beschermd zijn als onderdeel van de functionele leefomgeving die deze verblijfplekken in stand houdt. Zover deze in de omgeving aanwezig kunnen zijn kunnen afdoende maatregelen genomen worden om verstoring ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling te voorkomen.

-Rond het plangebied bevindt zich een konijnenpopulatie. Voor deze nationaal beschermde soort geldt een vrijstelling en is de zorgplicht van toepassing. Niet geheel uitgesloten kunnen worden een aantal andere beschermde soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt. Ook deze soorten kunnen vooral aan de terreinranden verwacht worden. Voor deze soorten wordt verwacht dat de zorgplicht in acht wordt genomen. Ook geldt dit voor soorten die geheel onbeschermd zijn.

Concluderend kan gesteld worden dat het plangebied als gevolg van zijn huidige inrichting een zeer lage natuurwaarde biedt. De beperkte ecologische kwaliteiten die het plangebied biedt zijn voornamelijk aan de terreinranden te vinden. Hier is nog wat natuurlijk groen en foerageergelegenheid voor vleermuizen, roofvogels en zoogdieren. Indien een aantal voorzorgmaatregelen in acht worden genomen, worden als gevolg van de uitvoering van de plannen en de herontwikkeling van de locatie geen negatieve effecten verwacht op beschermde soorten, hun verblijfplekken en leefgebieden.

4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen.

Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Bijzondere voorzorgsmaatregelen

- In verband met mogelijk foerageergebied van vleermuizen en uilen op naburig terrein en langs groenstructuren die voor deze soorten van belang kunnen zijn, dient het aanbeveling om de lichtbelasting op de omgeving zoveel mogelijk te beperken zowel in de uitvoerende fase als bij de nieuwe functie die het plangebied krijgt. Vermeden dient te worden dat felle lampen gericht worden op de omgeving buiten het plangebied. Tijdens de bouw dient ter aanbeveling de bouwverlichting zo veel mogelijk te beperken en bij herinrichting om naar een lichtplan te streven waarbij weinig lichtuitstrooiing naar de omgeving is.
- Bijzondere voorzorgsmaatregelen zijn noodzakelijk i.v.m. de aanwezigheid van konijnen. Rekening dient gehouden met de voortplantingsperiode, waarbij de aanbeveling dient om de grondwerkzaamheden rond het kassencomplex buiten de zoogperiode plaats te laten vinden. Voor aanvang van de werkzaamheden dienen afdoende maatregelen genomen worden om individuele konijnen niet te vernietigen of beschadigen.

Aanbevelingen

- Aanbeveling dient om tot de ingreep de bebouwing zoveel mogelijk afgesloten te houden, zodat er zich geen beschermde soorten kunnen vestigen, en geen materialen binnen de bebouwing opslaan die voedsel en schuilgelegenheid kunnen bieden.
- Voor het perceel akkerland dient het ter aanbeveling om dit perceel tot aan de ingreep dusdanig te onderhouden dat er zicht geen hoge en dichte begroeiingen kunnen ontwikkelen die broedvogels, amfibieën en kleine zoogdieren beschutting kunnen geven.
- Voor het behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten dient het aanbeveling om bij herinrichting naar een aanplant van inheemse soorten te streven die aansluit op de landschappelijke en ecologische omgeving. Een aanbeveling waaraan de huidige inrichtingsplannen al grotendeels aan voldoen.

4.4 Ontheffingsaanvraag

Een ontheffingsaanvraag wordt niet noodzakelijk geacht.

4.5 Vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk

Samenvattend

Indien de hiervoor genoemde voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen, worden ten gevolge van voorgenomen ingrepen en herontwikkeling van het plangebied geen negatieve effecten verwacht op beschermde natuurgebieden en strikt beschermde soorten en hun leefgebied. Ontheffingsaanvraag is alleen noodzakelijk indien niet gegarandeerd kan worden dat nesten van broedvogels niet intact kunnen blijven.

5. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en NoordwestAfrika. Tirion Natuur.
- SOVON-broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, Uitgave RAVON 2005.

Internetsites

- www.brabant.nl
- [www. Verspreidingsatlas.nl](http://www.Verspreidingsatlas.nl)
- www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl

Bijlage1 - Wet Natuurbescherming

1.1 Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

1.2 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht (artikel 2, lid 1) opgenomen:

“Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bijlage 2- Beschermde soorten en verblijfplekken

1.2 Bescherming soorten Vogelrichtlijn I (vogels met vaste verblijfplekken).

De vogelrichtlijn onderscheidt de volgende categorieën beschermde vaste verblijfplekken

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	groene specht	5
gierzwaluw	2	ekster	5
huismus	2	gekraagde roodstaart	5
roek	2	glanskop	5
grote gele kwikstraat	3	grauwe vliegenvanger	5
kerkuil	3	grote bonte specht	5
oehoe	3	hop	5
ooievaar	3	huiszwaluw	5
slechtvalk	3	ijsvogel	5
Boom valk	4	Kleine bonte specht	5
buizerd	4	Kleine vliegenvanger	5
havik	4	koolmees	5
ransuil	4	kortsnavelboomkruiper	5
sperwer	4	oeverswaluw	5
wespendief	4	pimpelmees	5
zwarte wouw	4	raaf	5
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenzwaluw	5	spreeuw	5
Bonte vliegenvanger	5	Tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	Zwarte mees	5
draaihals	5	Zwarte roodstaart	5
eidereend	5	Zwarte specht	5

2.1 Beschermde soorten Habitatrichtlijn bijlage IV

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende water-weegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpemelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvlerder	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpemelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephoofbeestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum		
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Kevers (5)	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus lattisimus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus		
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	Overige soorten (2)	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Platte schijfhoren	Anisus vorticulus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfin	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

2.2 Nationaal beschermde soorten

Nederlandse naam	Latijnse naam				
Planten (76)					
Akkerboserbloem *	Ranunculus arvensis	Smalle raai *	Galeopsis angustifolia	Hazelworm	Angitia fragilis
Akkerdooizaad *	Tortilis arvensis	Spijs havigskruid *	Hieracium lacunculata	Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Akkerogenroost *	Odonites vernus vernus	Seendbraam *	Rubus saxatilis		
Bekleide	Euphrasia rosakoviana	Silje wolfsmelk *	Euphorbia sicca	Ringslang	Natrix natrix
ogenroost *		Tengere distel *	Carduus tenuiflorus		
Berggarnander *	Teucrium montanum	Tengere veldmuur *	Minuartia hybrida	Vissen (6)	
Bergnachorcht *	Platanthera chlorantha	Trosgarnander *	Teucrium boeys	Beekdonderpad	Cottus rhenanus
Blaasvaren	Cystopteris fragilis	Veenbloembies *	Scheuchzeria palustris	Beekprik	Lampetra planeri
Blaauw guichthel *	Anagallis arvensis foemina	Vliegenorchis	Ophrys insectifera	Elrits	Phoxinus phoxinus
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum	Vroege ereprijs *	Veronica praecox	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
		Wilde averu *	Anemone c. campensis	Grote modderkrutjer	Misgurnus fossilis
Bosboserbloem *	Ranunculus pol. nemorosus	Wilde ridderspoor *	Consolida regalis	Kwabaal *	Lota lota
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenii	Wilde welt *	Melampyrum arvense		
Brave hendrik *	Chenopodium bonus-henricus	Wolfskers *	Atriplex bella-donna	Vlinders (20)	
		Zandwolfsmelk *	Euphorbia segutiana	Aardbeetvinder *	Pyrgus malvae
		Zinkvoolje	Viola lutea calamitaria	Bospaelmoer-vinder *	Melitaea athalia
		Zweedse kornoelje *	Cornus suecica	Bruin dikkopje	Erynnis iages
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphylla	Zoogdieren terrestrisch (31)		Bruine elkenpage *	Saxitum ilicis
Breed wollegras *	Eriophorum latifolium	Aardmuis	Microtus agrestis	Duipaelmoer-vinder *	Argynnis niobe
Bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	Boommarter	Martes martes	Gentiaanblauwje *	Maculinea alcon
Dennenorchis *	Goodyera repens	Bosmuis	Apodemus sylvaticus	Grote paelmoer-vinder *	Argynnis aglaja
Dreps *	Bromus secalinus	Bunzing	Mus mus	Grote vos *	Nymphalis polychloros
Echwe garnander *	Teucrium cham. germanicum	Damhart	Dama dama	Grote weerschijn-vinder *	Apatura iris
		Das	Meles meles	Iepenpage	Saxitum w-album
Franjegentiaan	Gentiana ciliata	Dwergmuis	Microtus minutus	Kleine heetvinder *	Hipparchia siadlinus
Geelgroene wespenorchis *	Epipactis muelleri	Dwergspiesmuis	Sorex minutus	Kleine Ijsvogel-vinder *	Umenitis camilla
Geplootde vrouwenmantel *	Alchemilla subcrenata	Edelhert	Cervus elaphus	Kommavinder *	Hesperia comma
Gesande veldsla *	Valeriana denata	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Sleedoornpage *	Thecla betulae
Gevlekt zonneroosje *	Tuberaria guttata	Egel	Erinaceus europaeus	Spiegeldikkopje *	Heteropterus morpheus
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra	Elkermuis	Elomys quercinus	Veenbesblauwje *	Plebeus optileae
Gladde zegge *	Carex laevigata	Gewone bossiesmuis	Sorex araneus	Veenbespaelmoer-vinder	Bolorta aquilonaris
Groene nachorcht	Coeloglossum viride	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Veenhootbeesje	Coenonympha tullia
Groensteel *	Asplenium viride	Haas	Lepus europaeus	Veldpaelmoer-vinder	Melitaea cinxia
Groot spiegelklokje *	Legousia speculum-veneris	Hermelijn	Mus mus	Zilveren maan *	Bolorta selene
		Hutspiesmuis	Crocidura russula		
Grote bosaardbei *	Fragaria moschata	Konijn	Oryctolagus cuniculus	Libellen (8)	
Grote leeuwenklauw *	Aphanes arvensis	Molmuis *	Arvicola scherman	Beekrombout *	Gomphus vulgaris
Honingorchis	Hemerocallis monorchis	Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus	Bosbeekjuffer *	Calopteryx virgo
Kalkboserbloem *	Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides	Ree	Capreolus capreolus	Donkere waerjuffer *	Coenagrion armatum
		Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	Gevlekte glanslibel *	Somaechlora flavomaculata
Kalkertje *	Centaurea calcitrapa	Seenmarter	Martes foina	Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
Karchutseranjer *	Dianthus carthusianorum	Tweekleurige bossiesmuis	Sorex coronatus	Hoogveenglanslibel *	Somaechlora arctica
Karwijzele *	Selinum carvifolia	Veldmuis	Microtus arvalis	Kempense heidelibel *	Sympetrum depressiusculum
Kleine ereprijs *	Veronica verna	Veldspiesmuis	Crocidura leucodon	Speerwaerjuffer *	Coenagrion hastulatum
Kleine Schorseneer *	Scorzonera humilis	Vos	Vulpes vulpes		
Kleine wolfsmelk *	Euphorbia exigua	Waterspiesmuis	Neomys fodiens		
Kluwenklokje	Campanula glomerata	Wezel	Mus mus		
Knolladhyrus *	Lathyrus linifolius	Wild zwijn	Sus scrofa		
Knolspleet *	Flitpendula vulgaris	Woelrat	Arvicola terrestris		
Korensla *	Amosotis minima				
Kranskarij *	Carum verticillatum	Zoogdieren marien (2)			
Kruidpijn *	Thymus praecox	Gewone zeehond	Phoca vitulina		
Lange zonnedauw	Drosera longifolia	Grijze zeehond	Halichoerus grypus		
Liggende ereprijs *	Veronica prostrata				
Moerasgarnander *	Teucrium scordium	Amfibieën (8)			
Muurbloem	Erysimum cheiri	Alpenwaer-salamander	Triturus alpestris		
Naakte lathyrus *	Lathyrus aphaca	Bruine kikker	Rana temporaria		
Naaldenkervel *	Scandix pecten-veneris	Gewone pad	Bufo bufo		
Pijlscheefkelk	Arabis h. sagittata	Kleine waer-salamander	Triturus vulgaris		
Roggelelie *	Lilium bulbiferum croceum	Meerkikker	Rana ridibunda		
		Middelste groene kikker	Rana klepton esculenta		
Rood peperboomje *	Daphne mezereum	Vinpoosalamander	Triturus helveticus		
Rozenkransje *	Antennaria dioica	Vuursalamander	Salamandra salamandra		
Ruw paelzaad *	Lithospermum arvense				
Stofzaad *	Monotropa hypopitys				
Scherpkruud *	Asperugo procumbens				
Schubvaren	Cerastium officinarum				
Schubzegge *	Carex lepidocarpa				
		Reptielen (4)			
		Adder	Vipera berus		

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

Bijlage 3- Soorten met een vrijstelling.

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWvB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

